

**MANAGEMENTUL APLICAȚIILOR DE TEREN LA DISCIPLINELE DE
GEOGRAFIE – CA FORMĂ DE MANIFESTARE EDUCAȚIONALĂ
A TINERILOR PEDAGOGI**
**FIELD APPLICATIONS MANAGEMENT IN GEOGRAPHY DISCIPLINES – AS A
FORM OF EDUCATIONAL MANIFESTATION OF YOUNG EDUCATORS**

*Vasile MAXIM, conferențiar universitar, doctor,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova*
*Oleg BUGA, profesor universitar, doctor habilitat,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova*

Rezumat: *Aplicațiile de teren servesc drept o necesitate indispensabilă pentru pregătirea specialiștilor geografici fie de profil pedagogic sau de cercetare și administrare a unor obiective de protecție a patrimoniului resurselor naturale sau antropice. Prezenta lucrare scoate în evidență unele din importante obiective geografice existente în cadrul spațiului geografic, din zona central-vestică și sud-vestică a Republicii Moldova, unde se poate efectua aplicații de teren la disciplinele de geografie.*

Cuvinte-cheie: *aplicații, indispensabil, specialist, obiective, geographic, aplicații.*

Abstract: *Field applications serve as an indispensable necessity for the preparation of geographic specialists either for the preparation of a pedagogical profile, either for preparation of the research and administration of some objectives, for the protection of the natural or anthropic resources. The present article highlights some of the most important geographical objectives existing within the central - western and southwestern area of Moldova, where field applications can be performed.*

Keywords: *Applications, indispensable, specialists, objectives, geographical, applications.*

Pregătirea cadrelor didactice, în vederea obținerii licenței de predare a disciplinelor de Geografie în cadrul Universităților cu profil pedagogic, se realizează în conformitate cu planurile de învățământ existente.

În condițiile actuale, un element indispensabil procesului de pregătire a viitorilor meseriași în domeniului geografiei, revine pregătirii și desfășurării aplicațiilor de teren pe parcursul perioadei de instruire și educație. De menționat, că nu în toate instituțiile de învățământ universitar, acestui proces aplicativ de teren, se acordă timp suficient, reflectat în pregătire profundă pentru acumulări de abilități și experiență practică, ce țin de componentele naturale și antropice ale Geografiei în general.

Prezenta lucrare, își propune să scoată în evidență cele mai importante forme de organizare și desfășurare a practicilor reale în teren, începând cu disciplinele începătoare de la anul I și finalizând cu cele de la anul IV, care de fapt pot avea și o continuitate pentru anumite profile de specialitate și pentru ciclul II masterat.

Aplicațiile de teren reprezintă condiția indispensabilă, când materialul teoretic acumulat în cadrul anumitor discipline se transformă în aplicații practice cognitive de cunoaștere, sub conducerea unor specialiști de profil.

Un exemplu elocvent, servește înțelegerea și consolidarea cunoștințelor obținute în cadrul aplicațiilor de teren la disciplinele de geografie fizică cum ar fi: hidrologia, pedologia, geologia, climatologia, topografia și cartografia. Aceste discipline sunt considerate drept substratul de bază ce permite viitorului specialist să-și fortifice cunoștințele despre componentele mediului geografic natural și antropic.

În această ordine de idei de menționat, că cei mai buni specialiști în domeniile amintite, sunt cei din cadrul mediului academic și administrativ public, care pot fi antrenați în procesele aplicative de teren în vederea transmiterii cunoștințelor practice.

Componenta geografică social-umană sau economică, studentul o poate vizualiza și analiza după anumite variabile, expuse la nivel teoretic și practic, la disciplinele de geografia așezărilor umane, geografia umană regională, geografia transporturilor, geografia agriculturii, etc.

Aplicațiile de teren în practică, oferă condiții optime de înțelegere și consolidare a cunoștințelor obținute în cadrul cursurilor teoretice, reprezentând totodată, cadrul necesar de formare a deprinderilor și abilităților necesare unui specialist în geografie.

Totodată, această formă de management organizațional, la nivel de geografie generală complexă, constituie cel mai eficient mod de formare a poziției civice, față de patrimoniul natural și antropoc al țării, al protecției, conservării și valorificării raționale, prin utilizarea durabilă a resurselor existente în cadrul mediului geografic.

Elementul important în vederea desfășurării aplicațiilor de teren, îl constituie planificarea timpului acordat pentru anumite obiective supuse analizei și cercetării practice, la fel și parcurgerii distanțelor din cadrul anumitor itinerarii.

De regulă, aplicațiile sunt preconizate pe timp de vară și durează în limita de 10 zile pe diverse trasee din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova. Studenții sunt inițiați cu diferite peisaje naturale și antropice, astfel în cât să poată face distincții între diferite zone peisagistice, în dependență de amplasarea geografică. În cadrul aplicațiilor de teren, sunt supuse descrierilor vizuale, mai apoi în baza datelor statistice existente, sunt analizate unele complexe industriale și agricole. Un loc aparte revine analizei așezărilor rurale și urbane prin poziția, suprafața și numărul populației. Accesul populației la diferite obiective social – economice, culturale de instruire și educație se identifică prin conexiunea la diferite infrastructuri și rețele de transport. Fiecare student este dotat cu rechizitele de rigoare, pentru a înregistra informația, inclusiv cu câte un portofoliu, în care se poate stoca, analiza și vizualiza prin imagini foto-digitale, evenimentele pentru fiecare zi, care pot fi supuse prelucrării în condiții de laborator etc.

În cadrul aplicațiilor, se preconizează analiza practică a unor obiective geografice, pentru formarea deprinderilor de a diferenția, la nivel structural-ierarhic unele ecosisteme și geosisteme naturale, descrierea unor peisaje la nivel de unități taxonomice cum ar fi existența geomerului, geocorului și a geofaciesului etc.

Formele de relief existente în cadrul unor peisaje antropice și naturale sunt evidențiate prin aplicațiile video-foto-montaj, care vor fi elucidate prin elaborarea unor hărți topografice în baza utilajului existent.

Activitate de teren include la fel și cercetarea elementelor climatice cum ar fi descrierea și analiza unor centre hidrometeorologice.

Activitatea individuală cu referință la:

- prelucrarea materialelor și a informației obținute în condiții de laborator;
- întocmirea materialelor grafice prin aplicarea metodei statistice de cercetare la fel și a metodei comparative;
- lucrul cu hărțile de specialitate inclusiv elaborarea de noi planuri și hărți topografice;

- analiza datelor obținute în teren prin suprapunere și comparație cu cele existente anterior;
- elaborarea portofoliului pentru fiecare obiectiv în parte;
- întocmirea raportului general, în care să fie elucidat formarea unei atitudini pozitive față de abordarea rolului și locului geografiei în procesul de evoluție a societății, prin prisma protecției și utilizării raționale a componentelor mediului natural și antropoc.

Organizarea și desfășurarea aplicațiilor practice de teren la geografia generală complexă poate fi organizată în trei etape:

- Prima etapă pregătitoare poate include mai multe acțiuni;
- este determinat conceptul aplicațiilor practice de teren la nivelul disciplinelor geografice complexe;
- se determină traseele practicii;
- se încheie Acorduri de colaborare între Administrația Facultății cu instituțiile și întreprinderile care urmează a fi vizitate, etc.;
- sunt instruiți studenții ce urmează a realiza aplicațiile practice de teren;
- se aduc la cunoștință traseele practicii și cerințele ce urmează a fi realizate pe parcurs, inclusiv termenii timpului de desfășurare și condițiile de cazare și alimentare.
- Etapa a II-a include desfășurarea practicii propriu-zise.

Ca model de aplicații de teren, în prezenta lucrare am apelat la organizarea expediției geografice în cadrul AP (aria protejată) Pădurea Domnească.

Descrierea traseului cu staționări obligatorii (identificarea localităților și specificul lor prin care se deplasează autocarul). În cadrul complexului natural Pădurea Domnească, studenții se pot familiariza cu peisajul în cauză, prin poziția geografică și suprafața arealului expus accesului public. Studenții vor face cunoștință cu multitudinile de specii de plante, care de fapt reprezintă habitatul diferitor areale de arbori și arbuști cu răspândire la nivel regional.

Un deosebit interes pentru studenți poate reprezenta peisajele arhitecturale naționale a caselor prin design - ul exterior și interior din cadrul anumitor așezări. Materialul supus analizei de către studenți poate fi sistematizat în baza unor imagini foto-peisagistice. Timpul alocat analizei acestui obiectiv se poate încadra în două zile.

Un alt obiectiv obligatoriu pentru aplicația de teren propus spre vizitare, poate include Stațiunea Hidrometeorologică din cadrul așezării Cornești. Studenții se familiarizează cu infrastructura stațiunii, dotată cu echipament modern în vederea estimării temperaturii aerului la anumite înălțimi, în raport cu suprafața solului. Pot fi analizate mai multe utilaje din dotarea stațiunii hidrometeorologice, cu prezența și explicațiile de rigoare efectuate de către specialiști. Se impune elucidarea fenomenului hidrometeo de la nivel local, la cel republican, prin prelucrarea multitudinilor de date și transmiterea lor către stațiunea centrală din Chișinău.

Un alt obiectiv propus ca model pentru efectuarea aplicațiilor de teren poate include or. Ungheni, care se încadrează într-o poziție geografică strategică pentru Republica Moldova. Studenții pot avea acces și cunoaște Zona Economică Liberă din cadrul acestei așezări urbane, de la apariție și până în prezent. Care sunt cei mai importanți agenți economici străini, prezenți în cadrul ZEL și condițiile de activitate economică, prin antrenarea în câmpul muncii a forței de muncă locală etc.

Un ciclul de producție de anumite mărfuri și bunuri de consum, studenții îl pot realiza în cadrul fabricii de covoare și a fabricii de ceramică. Alte obiective atractive, care pot fi supuse analizei poate servi podul de cale ferată (podul lui Efell) ce face joncțiunea cu spațiul de peste râul Prut. Gara de tren din cadrul or. Ungheni, poate servi drept un nod de cale ferată ,unde studenții pot face cunoștință cu utilajul existent pentru schimbarea ecartamentului șinelor de tren dintre Republica Moldova și România.

Un alt obiectiv de importanța națională, ce poate fi inclus în cadrul aplicației de teren, servește vizitarea și cunoașterea complexelor monastice din raionul Călărași: Răciula, Hârbovăț, Hârjauca, Frumoasa, a căror poziție geografică este deosebită prin faptul că acestea privite de la înălțime, formează o cruce imaginară.

Un obiectiv aparte, ce poate fi inclus în traseul practicii, servește Complexul barneo-climateric „Codru”, cu funcțiile sale de importanță socială și economică.

Timpul alocat analizei obiectivelor descrise mai sus, se poate încadra în două zile.

Un alt obiectiv propus spre realizarea aplicațiilor de teren ar putea avea următorul itinerar: Chișinău – Hâncești – Leova – Cantemir – Cahul - Giurgiulești(portul fluvial Giurgiulești). Traseul poate include staționări în carul unor așezări atât de tip urban cât și rural. Peisajele agricole analizate sunt diferite spre deosebire de zona central-vestică, fapt care își lasă amprenta asupra vegetației preponderent de stepă. Studenții pot face cunoștință cu peisajele Prutului Inferior, spre deosebire cele din cadrul Prutului de Mijloc, prin complexitatea de specii floristice și faunistice analizate. Un peisaj deosebit de atractiv reprezintă lacul Manta, prin suprafața imensă pe care o are și așezările umane din imediata apropiere.

Un alt obiectiv propus spre vizitare, este satul Văleni cu sondele petroliere (unicul obiectiv petrolier din republică). Portul Giurgiulești figurează ca un obiectiv obligatoriu de vizitat în calitate de Zonă Economică Liberă, cu explicațiile de rigoare, care pot fi elucidate de către conducerea portuară. Prioritățile ieșirii directe la fluviul Dunărea și respectiv la Marea Neagră, pot fi explicate studenților de către profesori, prin avantajele economice la capitolul importuri și exporturi de mărfuri.

Din extremitatea sudică itinerarul cunoaște următorul traseu: Giurgiulești, Vulcănești, Taraclia, Ceadâr-Lunga, Comrat (UTA Găgăuzia), Cimișlia, Hâncești, Chișinău. În urma aplicației practice de teren la disciplinele geografice complexe, se obțin deprinderi de a efectua destul de reușit analiza peisajelor naturale sub aspect taxonomic , la fel și a peisajelor antropice urbane și rurale, combinate destul de reușit cu peisajele de transport,(rutier, fluvial, feroviar și linii de transport electric). Prelucrarea datelor acumulate se realizează în condiții de lucrări de laborator, prin evidențierea celor mai importante peisaje. Finalizarea aplicațiilor de teren poate fi însoțită de pregătirea unui poster, ce ar putea reflecta întreaga practică de teren, de la faza incipientă până la cea finală.

Referințe bibliografice:

1. BĂLTEANU, D. *Experimentul de teren în geografie*. București: Editura Academiei, 2012. 246 p. ISBN 978-973-27-2215-2;
2. IANOS, E. *Excursie școlară și valențele sale instructiv-educative*. București, 2005;
3. ILINCA, N. *Didactica Geografiei*. București: Corint, 2005;
4. MÂNDRUȚ, O. *Elemente de didactică aplicată*. București: CD PRESS, 2006;
5. MÂNDRUȚ, O. *Ghidul profesorului de Geografie*. București: Corint, 2003;
6. VULCU, B. *Aplicații practice la geografie*. București: Didactică și Pedagogică, 1967.